

Vård- och omsorgsförvaltningen
Lotta Tronêt
0171-626240
lotta.tronet@enkoping.se

Vård- och omsorgsnämnden

Redovisning av åtgärder för att nå budget i balans

Förslag till beslut

Förslag till vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden överlämnar redovisningen till kommunstyrelsen som svar på uppdraget att beskriva åtgärder för att nå en budget i balans.

Beskrivning av ärendet

Vård- och omsorgsnämnden beslutade vid sammanträdet den 24 maj 2023, paragraf 69, att ge vård- och omsorgsförvaltningen i uppdrag att ta fram en tjänsteskrivelse med begäran om utökad budgetram för 2023. Tjänsteskrivelsen ska också innehålla faktaunderlag gällande underskott, riskbedömning och konsekvensbeskrivning av eventuella effektiviseringar.

Kommunstyrelsen beslutade den 29 maj 2023, paragraf 122 att nämnder med underskott till KS den 20 juni ska beskriva de åtgärder som har genomförts eller kommer att genomföras för att nå budget i balans, samt dess konsekvenser.

Vård- och omsorgsförvaltningens bedömning

Vid delårsbokslut ett lämnar förvaltningen en avvikelse på 28,5 miljoner kronor jämfört med budget. Orsakerna till underskottet beror till stor del på verksamheternas behov av ökad bemanning utifrån komplexa ärenden, kommunals avtal och förvaltningens behov av att köpa platser. Även kostnader för sjukfrånvaro, övertid och fyllnadstid påverkar prognosen negativt. Kostnader som förvaltningen redovisar som svårpåverkbara uppgår till 28,7 miljoner kronor i prognos på helår.

Det är en tid där förvaltningen möter stora utmaningar med ökad komplexitet i både enskilda kundärenden men också i många verksamheter i stort. Detta i kombination med svårigheter att rekrytera medarbetare med rätt kompetens och bristen på platser i vår egen kommun gör att en budget i balans är svår att uppnå.

Förvaltningen ser en fortsatt trend där vissa yrkeskategorier är svåra att rekrytera. Förutom sjuksköterskor, biståndshandläggare, arbetsterapeuter och fysioterapeuter ser man nu även liknande trend när det gäller olika chefsfunktioner.

Rekryteringarna är långdragna och det tar tid innan de vakanta fasta tjänsterna tillsätts vilket påverkar hela organisationen.

Parallellt med svårigheter att rekrytera möter förvaltningen allt fler ärenden med hög grad av komplexitet än någonsin tidigare. Förvaltningen hanterar idag ärenden där vi agerar för att skydda våra medarbetares liv då hotbild och utåtagerandet är starkt från den enskilde. Dessa situationer och individer kräver en annan typ av stöd och insatser nu än vad som tidigare varit, de är mycket resurskrävande och kräver också andra aktörers insatser. Ärendena blir ofta också kostsamma utifrån behov av ökad bemanning eller köp av plats. En köpt plats kan kosta upp till 12 000 kronor per dygn.

Trycket på platser inom nämndens ansvarsområden fortsätter att öka. Under årets första månader har förvaltningen köpt fler platser, både inom äldreomsorgen (korttidsplatser) och inom LSS än någonsin tidigare.

Även antalet betaldagar till regionen ligger högt de första månaderna. Ett arbete har startats upp i en samverkansgrupp med regionen för att titta på detta då Enköping sticker ut negativt med högst antal av länets kommuner. Förvaltningen har i en genomlysning till exempel sett en ojämlig användning av geriatriska korttidsplatser inom regionen vilket är lyft till den samverkansgrupp som ska arbeta vidare med frågan.

Eftersom det idag inte finns annat än lagstyrd verksamhet i förvaltningen är det i kärnverksamheten åtgärder måste vidtas för att nå en budget i balans.

Förvaltningen har vidtagit och kommer vidta en rad åtgärder som finns medtagna i den prognos som nu är lagd. Dessa är som exempel:

- Inga planeringsdagar annat än sådana som går att genomföra "på hemmaplan"
- Endast högst nödvändig kompetensutveckling genomförs
- Alla ser över sin bemanning och säkrar att resurser används optimalt
- Enheter samarbetar kring bemanning och vikarietillsättning
- Minimerat behov av hyrsjuksköterskor genom ny organisation
- Påtalat vikten av fler LSS-boende i kommunen (beställning sedan 2018)
- För dialog med samhällsbyggnadsförvaltningen om paviljonglösning
- Aktivt arbete runt sjukskrivningar och rehab
- Arbete för ökad ekonomisk medvetenhet runt exempelvis inköp
- Tillsättning av enhetschefer för ett mer nära ledarskap och för att skapa bättre koll och kontroll
- Mer aktivt arbete runt månadsuppföljningar
- Ser över möjligheten att omvandla vaken natt till sovande jour
- Revidera prioriteringsordningen inom området rehab vilket medför längre väntetider för icke högprioriterade insatser (kan dock medföra ökad belastning för andra funktioner)
- Omfördelning av resurser av sjuksköterskor och ökat antal delegeringar, behov av ytterligare specialistundersköterska, hur fungerar det för helheten?

Förvaltningen ser i nuläget inga ytterligare möjliga åtgärder för budget i balans för innevarande år som inte skulle påverka kunder och medarbetare negativt.

För en hållbar ekonomi på längre sikt ses nu igen riktlinjerna för myndighetsutövning över där till exempel insatser som måltid, städ och inköp prövas och ställningstagande behöver göras vad som ska ingå i kommunens erbjudande av tjänster. Det arbetet beräknas vara klart till årsskiftet 2023.

Enköpings kommun ska fortsättningsvis kunna leverera en god vård och omsorg trots ansträngd ekonomi och minskad tillgång till personal. Därför ses arbetssätt över och införandet av välfärdsteknik och digitalisering är en del av lösningen.

Just nu är fokus bland annat på att öka andelen kunder som använder tillsynskamera i hemtjänsten. Ett projekt kommer också startas upp på ett särskilt boende för äldre där olika typer av lösningar kommer provas. Resultatet av detta kommer sen ligga till grund för breddinförande inom förvaltningen.

Förvaltningen lämnade dock vid nämndsammanträdet den 24 maj 2023 förslag på tre åtgärder för nämnden att ta ställning till. Dessa är:

- Ta bort extra nattbemanning på 8 boenden – skulle ge 3,9 mnkr (15,5 helår)
- Ej tillsätta vakanta enhetschefstjänster – skulle ge 1,6 mnkr
- Ej bemanna eller köpa plats vid komplexa ärenden – skulle ge 1,6 mnkr (3,2 helår) +3,9 mnkr

Ovanstående skulle ge en justerad prognos som skulle visa minus 19,1 mnkr jämfört med 28,5.

Dock bör beaktas följande risker som förvaltningen identifierat:

- En patientsäker vård kan inte garanteras
- En vård och omsorg med rätt stöd kan inte garanteras
- Medarbetare lämnar
- Chefer lämnar
- Allvarliga händelser inträffar
- Vitesföreläggande utifrån icke utförda insatser eller brister i insatser
- Minskad chefsnärvaro ger minskad koll och kontroll (som på sikt kan leda till ökade kostnader).

Utifrån ovanstående fakta, bedömning och redan vidtagna åtgärder ser förvaltningen inte att en budget i balans är möjlig att uppnå för 2023.

Lotta Tronêt
Förvaltningschef
Enköpings kommun

ENKÖPINGS
KOMMUN

4 (4)

Kopia till:
Kommunstyrelsen